

Українська парламентарна репрезентація в обороні інтересів українського народу (1922–1927 рр.)

Стимулом для відродження політичного життя на Волині стали парламентські вибори 1922 р. Українське населення Волині, Холмщини і Полісся, на відміну від Галичини, що бойкотувала вибори, брало в них активну участь. Послами й сенаторами каденції 1922–1927 рр. було обрано 20 українців до сейму та 6 до сенату. В умовах відсутності в сеймі представництва галицьких українців, на них лягала велика відповідальність – представляти все українське населення, що опинилося під польською владою. Вони активно використовували парламентську арену для захисту соціальних та національних прав українців, виступали проти колонізації, наголошували, що західноукраїнськими землями є не тільки Східна Галичина і Волинь, але також Холмщина, Підляшшя й українське Полісся, Лемківщина.

Українська парламентарна репрезентація (УПР) була створена 22 листопада 1922 р. на конференції в Ковелі [3], та об'єднувала Українські посольський і сенаторський клуби. Основні політичні засади парламентської діяльності українських послів та сенаторів було озвучено представником УПР С. Підгірським 23 січня 1923 р., коли він виголосив в парламенті Польщі декларацію, в якій говорилося: "...Ми, представники Волині, Холмщини, Підляшшя і Полісся, заявляємо з тої сеймової трибуни перед всім світом, що змаганням укр[аїнського] народу є відродження самостійної Укр[аїнської] Держави. Але рахуючись з сучасним фактичним станом речей, заявляємо про свою готовність до співпраці з народом пол[ьським] і всіма народами, які входять в склад Річпосполитої Польської під такими умовами: Річпосполита Польська, як держава нац[іонально] неоднолита, має бути перебудована в такий спосіб, щоб кождий народ, який входить в її склад, особливо ж котрий замешкує певну територію, зокрема ж народ укр[аїнський] мав певну спроможність зреалізувати своє право на самозначення, а тим самим йому було б забезпечено повний і вільний нац[іональний] розвиток у всіх галузях життя" [10].

1922

1. Вибранці народу // Український голос. – 1922. – 3 груд. (чис. 160). – С. 1. – Без підп.

Новообрані українські послы та сенатори з'їхались 22 листопада до Ковеля на нараду та утворили Українську парламентарну репрезентацію, для захисту прав українського народу.

2. Комунікат Української Парляментарної Репрезентації // Наше життя. – 1922. – 27 груд. (чис. 17). – С. 2. – Без підп.

Йдеться про вбивство новообраного президента Польщі Г. Нарутовича. Представники репрезентації заявляють: "...Всьому польському суспільству, що на своїх землях ми споконвіку складаємо більшість... І ми не дозволимо поводитись з

нами, як з громадянами другого гатунку.” Також закликають український народ зберігати спокій та не піддаватись на провокації.

3. Конференція українських послів і senatorів в Ковлю // Наше життя. – 1922. – 26 листоп. (чис. 13). – С. 1. – Без підп.

Про створення у польському сеймі Українського сеймового клубу, а в сенаті Українського сенаторського клубу, а зараз про створення УПР та ухвалення рішення про солідарність у всіх питаннях національного характеру.

1923

4. Велике віче в Городенці при співучасті волинських послів // Діло. – 1923. – 19 жовт. (чис. 160). – С. 2–3. – Без підп.

Виступ посла Б. Козубського зі звітом про діяльність УПР.

5. Гіркий. Посольські віча : В м. Дубні / Гіркий // Українське життя. – 1923. – 25 лют. (чис. 4). – С. 4.

Відбулося віче, скликане послом М. Чучмаєм. Він повідомив про ситуацію в сеймі, ставлення до послів-українців, а також про те, які завдання стоять перед УПР.

6. З діяльності Української Парляментарної Репрезентації // Діло. – 1923. – 8 черв. (чис. 51). – С. 2. – Без підп.

Про запити, внесені послом Т. Приступою до польського сейму відносно утиску прав українського населення під час служби у польському війську.

7. Інтерпеляція Української Парлямент. Репрезентації : В справі православної церкви // Наше життя. – 1923. – 8 лип. (чис. 28). – С. 1. – Без підп.

Про порушення прав Православної церкви на території Польщі.

8. Комунікат Українського посольського клубу // Українське життя. – 1923. – 18 лют. (чис. 3). – С. 4. – Без підп.

Повідомлено, що УПР слідкує за перебігом справ Православної церкви у Польщі.

9. Косоноцький В. Короткий нарис праці Української Парляментарної Репрезентації : За час з 3-го грудня 1922 р. по серпень 1923 року / В. Косоноцький // Наше життя. – 1923. – 30 верес. (чис. 40). – С. 2–3 ; 7 жовт. (чис. 41). – С. 1 ; 14 жовт. (чис. 42). – С. 3.

10. Промова в Сеймі на експозе Премера Сікорського посла С. Підгірського, заст. голови укр. пос. клубу дня 23 січня 1923 (стенографічний відчит) // Наше життя. – 1923. – 4 лют. (чис. 6). – С. 1 ; 11 лют. (чис. 7). – С. 1–2.

Про основні політичні засади діяльності УПР. Перелічено важливі вимоги українців, виконання яких сприяло б покращенню життя народу. Наприкінці промови посол заявив, що ставлення Українського клубу до уряду залежатиме від його практичних дій.

11. Українська Парляментарна Репрезентація // Волинський народний календар на 1924 рік. – Холм, 1923. – С. 50–52. – Без підп.
Про створення та перші роки діяльності УПР.
12. Українська Парляментарна Репрезентація // Діло. – 1923. – 7 жовт. (чис. 150). – С. 1. – Без підп.
Подано статистичні дані про кількість звернень, внесених послами до сейму з 1 грудня 1922 р. до 2 серпня 1923 р.
13. Українська Парляментарна Репрезентація : Внесок Українського Клубу в справі відібрання римо-католиками православного монастиря в Новому Загоріві Горохівського повіту на Волині // Діло. – 1923. – 3 жовт. (чис. 146). – С. 2. – Без підп.
14. Українська Парляментарна Репрезентація : Зворот зачинених церквей // Діло. – 1923. – 26 лип. (чис. 90). – С. 2. – Без підп.
Звернення до польської влади відносно заборони свободи віросповідання, закриття православних церков та відбирання майна і земель, що їм належали.
15. Українська Парляментарна Репрезентація : Інтерпеляція в справі православної церкви // Діло. – 1923. – 1 лип. (чис. 71). – С. 4. – Без підп.
Заклик до уряду Польщі про припинення переслідувань Православної церкви.
16. Українська Парляментарна Репрезентація : Признання українським послам // Діло. – 1923. – 14 лип. (чис. 80). – С. 2. – Без підп.
На зборах Ліги американських горожан-українців висловлено щире подяку та шану послам і сенаторам з Волині за героїчну оборону прав українського народу.
17. Український Національний Конгрес : Голова Української Парляментарної Репрезентації С. Підгірський про Український Національний Конгрес // Діло. – 1923. – 14 черв. (чис. 56). – С. 1–2.
Посол С. Підгірський висловив думку про необхідність такого конгресу, що диктується сучасною ситуацією.
18. Ще про Східні границі : [Комунікат Української Парляментарної Репрезентації в Польськiм Сеймі та Сенаті в справі визнання державами Антанти так званих східних границь Польщі] // Українське життя. – 1923. – 6 трав. (чис. 14). – С. 2. – Підп.: Посли та сенатори.

1924

19. Бач. Мик. ...Бо вільного духа не скути в кайдани / Мик. Бач. // Наше життя. – 1924. – 9 листоп. (чис. 44). – С. 1–2.
Зазначено, що дворічна праця УПР змусила уряд Польщі “замислитися над українською справою”.

20. Бачинський Л. Неправдива інформація / Л. Бачинський // Громадський голос. – 1924. – 9 лют. (чис. 6). – С. 2.
Автор спростовує твердження С. Барана про те, що створення ЗУНР було заздалегідь підготовлене австрійським урядом, та запевняє: “Переворот з дня 1. листопада 1918 був несподіванкою для Української Парляментарної Репрезентації...”
21. В. С. Перед новою сесією : (З приводу засідання польського сойму) / В. С. // Діло. – 1924. – 18 жовт. (чис. 232). – С. 1.
Про нові завдання, які постають перед УПР, зміну тактики та збільшення активності на користь національних інтересів.
22. Васильчук А. Відповідь на комунікат президії Українського Клубу / Антін Васильчук // Наше життя. – 1924. – 18 листоп. (чис. 45). – С. 2.
Посол А. Васильчук обґрунтовує причини виходу з Українського посольського клубу.
23. Віча в Галичині : [повідомлення] // Наш світ. – 1924. – Чис. 10–12. – С. 19. – (З усього світу). – Без підп.
Про віча, що відбуватимуться у різних містах і селах Галичини та Волині за присутності членів УПР з приводу шкільних утисків.
24. Два кроки // Наше життя. – 1924. – 30 листоп. (чис. 47). – С. 1. – Без підп.
Про розкол в лавах УПР та вихід зі складу кількох представників, зокрема посла А. Васильчука.
25. 3 діяльності Українського Парляментарного Клубу // Діло. – 1924. – 25 берез. (чис. 66). – С. 2. – Без підп.
Про незаконне розпорядження голови суду м. Калуша Пясецького вживати виключно польську мову на засіданнях.
26. 3 діяльності української парляментарної репрезентації // Громадський голос. – 1924. – 19 лип. (чис. 29). – С. 3. – Без підп.
Про внесення запитів послами М. Чучмаєм та С. Козицьким.
27. 3 Сойму та Сенату // Наше життя. – 1924. – 13 квіт. (чис. 15). – С. 1. – Без підп.
Про розгляд справи віддання під суд колишнього “міністра скарбу” пана В. Кухарського. Посол Українського клубу С. Козицький підкреслив, що до польського бюджету надходять гроші українського населення, тому воно теж має право протестувати проти розтрати цих коштів. УПР висловилося за притягнення до відповідальності тих міністрів, котрі, витрачаючи гроші українського населення, не задовольняють його потреб.
28. 3 Сойму та Сенату. В обороні українських вистав // Наше життя. – 1924. – 27 квіт. (чис. 17). – С. 1.
Лист голови УПР М. Черкавського до міністра внутрішніх справ з проханням видати відповідні розпорядження, котрі б давали можливість театрам орієнтуватися, які вистави дозволено ставити українською мовою.

- 29.3 Української Парляментарної Репрезентації // Наше життя. – 1924. – 30 берез. (чис. 13). – С. 1. – Без підп.
Про засідання УПР, на якому обговорювались питання співпраці та програми майбутньої роботи у комісіях.
30. Козицький С. З праці нашої соймової репрезентації : (Освітня Комісія) / Серг. Козицький // Громадський голос. – 1924. – 19 квіт. (чис. 16). – С. 2.
Звіт комісії про проведену роботу.
31. Комунікат Українського Посольського Клубу // Наше життя. – 1924. – 18 листоп. (чис. 45). – С. 2. – Підп.: Президія Клубу.
Оголошено про вихід з рядів Українського посольського клубу посла А. Васильчука.
32. Косоноцький В. Другі роковини виборів Союму / В. Косоноцький // Наше життя. – 1924. – 9 листоп. (чис. 44). – С. 1.
Про важливість перемоги на виборах представників українського народу та про те, що створення УПР є виявом нашої національної свідомості і політичної зрілості.
33. На соймовій арені : З діяльності Української Парляментарної Репрезентації // Діло. – 1924. – 11 листоп. (чис. 251). – С. 2. – Без підп.
Посли Українського клубу польського сейму виступають проти введення виняткового (військового) стану на українських та білоруських землях.
34. О. Український Клуб і білий терор : Народи над політичною ситуацією. Огірчення населення. Основне становище українського Клубу. Не було ніяких переговорів. Комунікат про насильне загарбування церков / О. // Діло. – 1924. – 3 черв. (чис. 121). – С. 5.
Про виголошення реферату головою УПР сенатором М. Черкавським.
35. Оборона української школи // Діло. – 1924. – 19 черв. (чис. 133). – С. 3. – Без підп.
Делегати-посли з УПР взяли участь у вічах, котрі проходили на захист викладання у школах українською мовою.
36. Обрани Української Парл. Репрезентації // Наше життя. – 1924. – 27 січ. (чис. 4). – С. 1–2. – Без підп.
Поінформовано про початок засідань УПР 28 січня, на котрих планували розглядати політичні, земельні, церковні питання, а також справи шкільництва та складне господарське становище селянства.
37. Освідчення Укр. Парл. Репрезентації під час обговорення справи віддання під суд б[увшого] міністра Кухарського // Наше життя. – 1924. – 13 квіт. (чис. 15). – С. 2. – Без підп.
Мова йде не лише про колишнього міністра В. Кухарського, але і про тих міністрів, які не дозволяють викладати українською мовою, звільняють

українських вчителів, забороняють православні церкви та витрачають гроші українського народу лише йому на шкоду.

38. Після видачі : Протест українських послів. Арештування пос. Ланьцуцького // Діло. – 1924. – 24 груд. (чис. 284). – С. 4. – Без підп.

Про наміри УПР звернутися до європейських парламентів та інших установ з повідомленням про поведінку польського сейму до позбавлених депутатської недоторканості українських послів П. Васильчука та М. Чучмая, а також арешт посла Ст. Ланьцуцького.

39. Похід проти українського шкільництва : Українська парл. репрезентація і розпорядки кур[атора] Собіньського // Діло. – 1924. – 12 черв. (чис. 128). – С. 2–3. – Без підп.

Внесено звернення до міністра освіти у зв'язку із заборонаю викладання українською мовою у школах.

40. Проти міжнародніх зобов'язань // Діло. – 1924. – 30 жовт. (чис. 242). – С. 1. – Без підп.

Про потребу УПР донести до відома європейців, що резолюція про внутрішню політику, ухвалена на з'їзді Людово-народового союзу, вимагає змінити Конституцію та виборче право, що обмежить права всіх народів, крім поляків.

41. Сойм і Сенат // Наш світ. – 1924. – Чис. 3. – С. 11. – Без підп.

Про виступи послів С. Козицького та П. Васильчука від імені УПР.

42. Справи українських Вищих шкіл в Сенаті. Сен. М. Черкавський боронить петицію Львівських українських культурно-просвітних організацій // Наше життя. – 1924. – 9 берез. (чис. 10). – С. 2–3. – Без підп.

Освітня комісія сенату розглядала звернення про легалізацію створення державного українського університету та політехнічного університету у Львові. Однак, не беручи до уваги аргументи сенатора М. Черкавського, ухвалила рішення про неможливість заснування таких установ, аргументуючи це неактуальністю, а також застерегла, що такі заклади можуть бути засновані лише у Варшаві.

43. Тактика української Соймової Репрезентації : Розмова з Головою Українського Соймового Клубу // Діло. – 1924. – 28 жовт. (чис. 240). – С. 1. – Без підп.

Посол С. Хруцький повідомив про найближчі плани УПР та подав цікаві подробиці ставлення польських груп до українського представництва.

44. Українська Парляментарна Репрезентація : З діяльності в Соймі та Сенаті // Діло. – 1924. – 22 черв. (чис. 136). – С. 1–2. – Без підп.

Про клопотання відносно незаконних арештів та заборону вільних зібрань.

45. Українська Парляментарна Репрезентація і розпорядки куратора Собіньського // Громадський голос. – 1924. – 14 черв. (чис. 24). – С. 1. – Без підп.

Про заборону вживання у приватних народних та середніх школах української мови, як державної.

46. Українська Парляментарна Репрезентація : Нова президія // Діло. – 1924. – 4 берез. (чис. 47). – С. 2. – Без підп.

Повідомляється про обрання нового голови – сенатора М. Черкавського.

47. Українські послы, видані Соймом судовій владі 18-19 грудня 1924 року : Максим Чучмай (Волинь), Павло Васильчук (Холмщина), Сергій Козицький (Волинь) [Образотворчий матеріал] // Наш світ. – 1925. – Чис. 2. – С. 14. – Без підп.

Зображено фотографії послів.

48. Черкавський М. Од Української Парляментарної Репрезентації / М. Черкавський // Громада. – 1924. – 22 трав. (чис. 6). – С. 2.

Про арешти селян-хліборобів на Волині.

49. Черкавський М. Од Української Парляментарної Репрезентації / М. Черкавський // Наше життя. – 1924. – 25 трав. (чис. 20). – С. 2.

Про численні арешти селян-хліборобів та сільської інтелігенції.

50. Черкавський М. Поклик Української Парляментарної Репрезентації / М. Черкавський // Діло. – 1924. – 18 трав. (чис. 108). – С. 2–3. – (Арешти на Волині).

Репрезентація звертається до всіх небайдужих, щоб повідомляли про арешти селян-хліборобів та сільської інтелігенції.

51. Senex. Листи з Варшави. (Від власного кореспондента) : Біля Парляментарної Репрезентації / Senex // Діло. – 1924. – 5 берез. (чис. 48). – С. 2.

Повідомляється про частковий розкол в лавах об'єднання та обрання нової президії.

1925

52. Бурхливе засідання Української Парляментарної Репрезентації. Клуб тепер репрезентують прави члени УНДО. Кому вони завдячують свій вибір ? // Наше життя. – 1925. – 29 листоп. (чис. 47). – С. 2–3. – Без підп.

На засіданні заслухано звіт президії про діяльність УПР та обрано нову президію.

53. В. М. Відрадна подія : Поворот трьох українських послів до українського клубу / В. М. // Діло. – 1925. – 3 трав. (чис. 95). – С. 1.

Про те, що повернення послів І. Павлюка, Ю. Тимошука та В. Мохнюка скріпить УПР на політичному, тактичному та парламентарному рівнях у боротьбі за права українського народу.

54. В справі українського високого шкільництва: Заява Української Парляментар. Репрезентації [Варшава, дня 19 грудня 1925 року] // Діло. – 1925. – 25 груд. (чис. 287). – С. 4.
Відповідь на лист д-ра Р. Смаль-Стоцького до міністра освіти С. Грабського з приводу заснування українського університету.
55. Голод: Внесок послів Українського Клубу про негайну поміч голодуючому населенню [Варшава, 15 травня 1925] // Діло. – 1925. – 24 трав. (чис. 113). – С. 2. – Без підп.
- 56.3 діяльності української парляментарної репрезентації: Інтерпеляції в справі плєбісцитових надужить // Діло. – 1925. – 21 трав. (чис. 110). – С. 2–3. – Без підп.
Про заборону викладати у школах українською мовою та змушування українського населення підписувати декларації із проханням впровадити викладання польською мовою.
- 57.3 діяльності української парляментарної репрезентації: Інтерпеляції в соймі // Діло. – 1925. – 20 трав. (чис. 109). – С. 2. – Без підп.
Подано перелік звернень послів з короткою характеристикою.
- 58.3 Сойму та Сенату. Податкове горе // Наше життя. – 1925. – 18 січ. (чис. 3). – С. 1. – Підп.: Соймовик.
Повідомляється про складне становище селян у зв'язку з високими податками. Багаторазові звернення представників УПР не приносять бажаних результатів, "...бо величезна більшість Сойму ворожо ставиться до них." Поміщено також уривки листів селян, у яких вони жаліються на несправедливе до них ставлення.
- 59.3 Укр. Парляментарної Репрезентації // Громадський голос. – 1925. – 28 листоп. (чис. 48). – С. 1. – Без підп.
Про перевибори в УПР. Нова президія: голова – С. Хруцький, заступники – М. Черкавський та Б. Козубський.
60. Засідання Української Парляментарної Репрезентації. Уступлення Президії? // Наше життя. – 1925. – 22 листоп. (чис. 46). – С. 2. – Без підп.
Про перевибори президії.
61. Земельна реформа в сенаті: Реферат сен. Белявського. Промови й заяви представників ріжних польських партій. Промова сен. М. Черкавського // Діло. – 1925. – 20 верес. (чис. 210). – С. 1–2. – Без підп.
У своїй промові від імені УПР М. Черкавський зазначив: "Аграрні реформи, які заводять демократизацію землеволодіння, мусять числитися з історичними правами нації, як такої, і природними правами трудового люду, який від століть займається хліборобством." А також підсумовує, що представники УПР голосуватимуть проти законопроекту.

62. Земля для селян : Промова посла Андрія Пащука в польському соймі дня 19 лютого 1925 р. // Діло. – 1925. – 26 лют. (чис. 43). – С. 3 ; 27 лют. (чис. 44). – С. 3.

Про зміну земельної реформи на користь працюючого селянина.

63. Зі соймових комісій : Українські внесення в освітній комісії // Діло. – 1925. – 12 черв. (чис. 127). – С. 2. – Без підп.

На засіданні комісії посол С. Козицький подав кілька внесків (пропозицій) на захист шкіл з українською мовою навчання, але жодного з них не прийнято до уваги.

64. Комунікат Української Парляментарної Репрезентації // Громадський голос. – 1925. – 3 січ. (чис. 1–2). – С. 6. – Підп.: Президія.

Про те, що УПР не давала нікому зі своїх членів згоди на вступ до “Кресової Ради”, а тим більше А. Васильчуку, який не є членом Українського посольського клубу.

65. Масові арешти на Волині : Інтерпеляція посла С. Підгірського та товаришів до віце-премієра Ради міністрів, до міністра внутрішніх справ і міністра справедливості // Діло. – 1925. – 5 трав. (чис. 96). – С. 1–2.

Про масові арешти українських селян та звернення послів із запитом: чи відомо міністрам про масові арешти, чому немає пояснень, за що саме арештовують, чи міністри хочуть розглянути справу про арешти, чи хочуть вони дати розпорядження, щоб арештованих негайно випустили на волю.

66. На соймовій арені : Від імени Української Парляментарної Репрезентації зголошено в останніх днях слідуючі інтерпеляції // Діло. – 1925. – 24 берез. (чис. 65). – С. 3. – Без підп.

Подано короткий зміст звернень послів та сенаторів до представників влади з приводу захисту прав українського населення.

67. На соймовій арені : Інтерпеляції // Діло. – 1925. – 24 лют. (чис. 41). – С. 3. – Без підп.

Про запити послів С. Козицького та В. Козубського з вимогою викладання у школах українською мовою та з приводу невиконання закону про мови від 31.07.1924 р.

68. Перевибори в Українській парламент. репрезентації // Діло. – 1925. – 24 листоп. (чис. 263). – С. 3. – Без підп.

Обрано нову президію УПР: голова – С. Хруцький, заступники – М. Черкавський та Б. Козубський.

69. Під стягом “демократії” : Промова сенатора М. Черкавського на пленумі сенату 14 вересня 1925 р. При обговорюванні земельного закону // Діло. – 1925. – 24 верес. (чис. 212). – С. 2 ; 25 верес. (чис. 213). – С. 2 ; 26 верес. (чис. 214). – С. 2.

Промовець висловлює застереження, що розподіл землі (парцеляція) відбуватиметься виключно між поляками, а українцям перепаде невелика доля: “Так відноситься до цієї ніби то реформи наш нарід: так відносимось до неї і ми.

Той закон несе нашому народові лише руїну і тому зголошуємо внесення на відкинення цього закону.”

- 70.Роковини проголошення Незалежної України в Укр. Парл. Репрезентації // Наше життя. – 1925. – 1 лют. (чис. 5). – С. 1. – Без підп.

Повідомлення про урочисте засідання УПР у стінах клубу в сеймі та про виступи послів С. Хруцького і С. Підгірського, які зазначили важливість свята та вшанування пам'яті борців за незалежність України. Посли Б. Рогуля та Ф. Яремів з Білоруського клубу виголосили теплі промови із закликом до єдності двох народів.

- 71.Українська школа в ярмі: Промова голови Української Парляментарної Репрезентації п[ана] сенатора Черкавського, виголошена дня 22 червня у польському сенаті при обговорюванні бюджету міністерства освіти // Діло. – 1925. – 1 лип. (чис. 143). – С. 1 ; 2 лип. (чис. 144). – С. 1 ; 3 лип. (чис. 145). – С. 1–2 ; 4 лип. (чис. 146). – С. 1–2.

Доповідач наводить факти порушень законів та конституції шкільною місцевою владою і міністерством освіти прав українського народу.

- 72.Українські послы і сенатори до Українського народу // Наше життя. – 1925. – 1 берез. (чис. 9). – С. 1. – Підписи укр. послів та сенаторів.

Звернення до міністра “справедливості” з приводу конфіскації цієї статті у газеті “Діло” за 1 січня 1925 року. Також повідомляється про заборону вільного висловлювання, про арешти послів П. Васильчука, С. Козицького і М. Чучмая за те, що вони чесно розповідають людям чимало неприємної для поляків правди. Закликано до єдності навколо просвітніх і політичних організацій та легальної боротьби за свої права.

- 73.Черкавський М. Масові арештування на Волині: Від української Парляментарної Репрезентації в польському Сеймі і Сенаті / М. Черкавський // Діло. – 1925. – 19 квіт. (чис. 86). – С. 12.

- 74.Черкавський М. Українська Парляментарна Репрезентація / Михайло Черкавський // Народній ілюстрований календар товариства “Просвіта” на звичайний рік 1926. – 1925. – Річник 48. – С. 88–90. – Фот. М. Черкавського, С. Хруцького.

Про заснування та перші роки діяльності УПР.

- 75.Шляхами безправства: Промова сенатора Карпинського, виголошена в Сенаті 13 червня ц[ього] р[оку] під час загальної дискусії над бюджетом на 1925 рік // Діло. – 1925. – 20 черв. (чис. 134). – С. 1–2 ; 21 черв. (чис. 135). – С. 1–2.

Про те, що виконання бюджету на 1925 рік вимагає від українського населення збільшення оподаткування та впаде тягарем на його плечі. На думку доповідача, якщо вже вимагати від народу таких зусиль, то потрібно дати їм те, що належить по праву. У висновках посол заявляє, що представники УПР голосуватимуть проти прийняття бюджету.

76. Бартель про наміри уряду : Уряд хоче відпочинку для держави – без сойму. Бартель проти диктатури. Нові міністри. Що думає ППС. Делегація Українського Клубу у прем'єра. 18. липня кінець теперішнього сойму // Діло. – 1926. – 17 черв. (чис. 132). – С. 1. – Без підп.
Делегація УПР, яку прийняв прем'єр К. Бартель, запропонувала низку рішень, котрі потрібно виконати в першу чергу для заспокоєння українського народу.
77. До чого прямує Польща? : Промова пос[ла] С. Хруцького в дискусії над зміною конституції в польському соймі дня 6.VII.1926 // Діло. – 1926. – 14 лип. (чис. 152). – С. 2 ; 15 лип. (чис. 153). – С. 2–3 ; 16 лип. (чис. 154). – С. 2–3.
Представники українського народу не підтримують проектів про зміну конституції, оскільки вони не покращать становище українського народу: “...український нарід і всі національні меншости будуть позбавлені і теперішніх невеликих можливостей для оборони свого положення, які їм дає бодай у мінімальній мірі парламентарний устрій.”
78. Домагаймося української школи ! // Діло. – 1926. – 11 серп. (чис. 176). – С. 2. – Без підп.
Про зустріч представників УПР з міністром освіти проф. А. Суйковським відносно викладання у школах українською мовою. Подано детальний опис прохання з наведеними прикладами, яке батьки мають подавати до управління освіти, щоб у їхніх населених пунктах були школи з українською мовою навчання.
79. З діяльності Україн. Парляментарної Репрезентації // Наше життя. – 1926. – 3 січ. (чис. 1). – С. 2. – Без підп.
Новообраний голова УПР С. Хруцький провів засідання, на котрому обговорювалась тактика організації при голосуванні у сеймі земельної реформи.
80. З життя Української Парляментарної Репрезентації // Громада. – 1926. – 27 черв. (чис. 26). – С. 1. – Без підп.
Подано пояснення з приводу Комунікату, надрукованого в попередньому числі газети “Громада” за 15 червня, з приводу смерті С. Петлюри.
81. З Української Парляментарної Репрезентації : Цілодневне засідання 3. ц[ього] м[ісяця] // Діло. – 1926. – 7 серп. (чис. 173). – С. 1. – Без підп.
Про висловлення недовіри президії УПР та намагання її переобрати.
82. На парламентарній арені : З діяльності українських сенаторів // Діло. – 1926. – 14 серп. (чис. 179). – С. 2. – Без підп.
Звернення сенаторів Українського клубу відносно оборони української науки і літератури та проти переслідувань культурно-освітніх установ.
83. На парламентарній арені : I. З діяльності української репрезентації в соймі. II. З діяльності української репрезентації в сенаті // Діло. – 1926. – 7 квіт. (чис. 76). – С. 1–2. – Без підп.

Перелік та короткий зміст звернень (інтерпеляцій), які українські послы та сенатори подавали до сейму Польщі.

84. На парламентарній арені : Інтерпеляції послів Українського Клубу в соймі // Діло. – 1926. – 7 жовт. (чис. 221). – С. 2. – Без підп.
Звернення послів до різних міністерств у справах захисту українського населення.
85. Наради Української Парляментарної Репрезентації // Наше життя. – 1926. – 14 берез. (чис. 11). – С. 3. – Без підп.
На пленарному засіданні заслухана доповідь голови – посла С. Козицького – про майбутню тактику та політику Укр. клубу в парламенті Польщі.
86. Після смерти бл[аженої] п[ам'яти] С. Петлюри : Комунікат Укр. Парляментарної Репрезентації // Громада. – 1926. – 20 черв. (чис. 25). – С. 4. – Без підп.
Заява УПР на комунікат Жидівського клубу з приводу неправдивих висловлювань на адресу вбитого С. Петлюри.
87. Президія Української Парляментарної Репрезентації // Наше життя. – 1926. – 31 січ. (чис. 5). – С. 2, фотогр. – Без підп.
На фотографії зображено президію УПР – С. Козицького, С. Назарука, М. Чучмая, та подано короткі характеристики їхньої діяльності.
88. Проти змін конституції : Промова сенатора М. Черкавського, виголошена 31 липня 1926 р. на пленумі сенату // Діло. – 1926. – 11 серп. (чис. 176). – С. 2 ; 12 серп. (чис. 177). – С. 2–3.
У промові наголошено, що Український клуб голосуватиме проти закону про зміну Конституції Польщі та надання президенту повноважень видавати розпорядження, котрі мають силу закону.
89. Сойм про зміну конституції // Діло. – 1926. – 18 лип. (чис. 156). – С. 1. – Без підп.
Посол С. Хруцький від імені Українського клубу заявив, що уряд не проводить нових виборів, оскільки боїться збільшення представників українського народу в парламенті Польщі. Крім того наголосив, що українські послы голосуватимуть проти зміни конституції та збільшення повноважень уряду.
90. Уряд реакції і руїни : Деклярація посла Павла Васильчука в польськiм соймі дня 26 ц[ього] м[ісяця] в дискусії над бюджетовою провізорією на травень // Діло. – 1926. – 30 квіт. (чис. 95). – С. 1.
Від імені Українського клубу посол П. Васильчук виступив проти підвищення податків для селян та робітників: “Цілою силою спротиву, на який лише спроможемося, станемо проти ще більшого гноблення нас як народу, що має власні національні аспірації.”
91. “Навemus рарат !” (Львів, 3 червня 1926) // Діло. – 1926. – 4 черв. (чис. 122). – С. 1–2. – Без підп.
Про відношення УПР до перипетій з вибором президента Польщі.

1927

92. Ваврисевич М. За 5 літ. Оцінка діяльності, тактики і політики Укр. Парлям. Репрезентації (1922–1927): (критичний нарис) / М. Ваврисевич // Волинський народний календар на 1928 рік. – 6-ий річник. – [Холм, 1927]. – С. 1–6.
93. Від Української Парляментарної Репрезентації // Українська громада. – 1927. – 14 груд. (чис. 51). – С. 3. – Без підп.
Про останнє засідання УПР, на котрому було підкреслено позитивні та негативні сторони життя і праці об'єднання. Прийнято проект звернення до виборців, в якому коротко описуються цілі репрезентації, боротьба за права народу та її наслідки.
94. Гладкий Г. На наших бездоріжжах : I. Політична саламаха ; II. Під впливом ошуканців ; III. Два прогріхи Української Парляментарної Репрезентації ; IV. Верх нікчемности ; V. Що діється в краю / Грицько Гладкий // Українська громада. – 1927. – 2 жовт. (чис. 40). – С. 2–3 ; 9 жовт. (чис. 41). – С. 2 ; 16 жовт. (чис. 42). – С. 2–3 ; 23 жовт. (чис. 43). – С. 2–4 ; 6 листоп. (чис. 45). – С. 4–5.
Про історію створення, діяльність, політику та помилки УПР.
95. За права мови : комунікат // Українська громада. – 1927. – 18 верес. (чис. 38). – С. 5. – Підп.: Президія Українськ. Парл. Репрезент.: С. Хруцький (голова), Б. Козубський, С. Назарук (члени).
З приводу проекту розпорядження президента Польщі про ведення торгівельних книг польською мовою у примусовому порядку.
96. Інтервенції посла Сергія Хруцького // Українська громада. – 1927. – 18 верес. (чис. 38). – С. 4. – Без підп.
Звернення голови УПР з приводу допомоги потерпілим від повені у Східній Галичині та примусового ведення купцями торгівельних книг польською мовою.
97. Комунікат [Дня 15 серпня 1927 року, Варшава] // Наше життя. – 1927. – 28 серп. (чис. 35). – С. 3. – Підп.: послы М. Чучмай, С. Маківка, А. Братунь, С. Козицький, І. Пастернак, С. Підгірський.
Про розкол в лавах УПР. Наполягання опозиції (послів партії “Сель-Роб“) скликати збори Українського клубу.
98. Комунікат Української Парляментарної Репрезентації // Українська громада. – 1927. – 13 берез. (чис. 11). – С. 2. – Без підп.
Про напад на засіданні Конституційної комісії сейму посла Сосіньскі на посла С. Хруцького під час виступу останнього.
99. Комунікат [Укр. Парл. Репрезентації] // Українська громада. – 1927. – 27 берез. (чис. 13). – С. 1. – Без підп.
Оголошено, що вибори президії не відбулися через брак кворуму. Наступне засідання призначене на 31 березня.

100. Криза президії в Українській Парляментарній Репрезентації // Українська громада. – 1927. – 20 берез. (чис. 12). – С. 2. – Підп.: “Діло”.
Висловлено недовіру діючій президії УПР членами об’єднання. На найближчому засіданні має відбутися обрання нової президії.
101. Неминучий розкол стався: комунікат Української парляментарної Репрезентації // Українська громада. – 1927. – 25 верес. (чис. 39). – С. 1. – Підп.: Президія Українського Клубу.
Про вихід з лав УПР послів-сельробівців: М. Чучмая, С. Маківки, С. Козицького, А. Братуня, І. Пастернака та посла С. Підгірського.
102. Українська Парляментарна Репрезентація // Українська громада. – 1927. – 9 квіт. (чис. 15). – С. 2. – Без підп.
Обрано нову президію УПР: С. Хруцький (голова), Б. Козубський та С. Назарук (заступники).
103. Хруцький С. Лист Голови Української Парляментарної Репрезентації пос[ла] Хруцького до Митрополита Діонісія в справі допомоги жертвам повені (Варшава, дня 15 вересня р[оку] Б[ожого] 1927 № 623) / Сергій Хруцький // Українська громада. – 1927. – 2 жовт. (чис. 40). – С. 2.
104. Чучмай М. До Української Парляментарної Репрезентації, Варшава – Сойм / М. Чучмай, С. Маківка // Наше життя. – 1927. – 18 верес. (чис. 38). – С. 2.
Повідомлення послів партії Сель-Роб (М. Чучмай, С. Маківка, А. Братунь, С. Козицький, Ів. Пастернак) як представників інтересів українського селянства, робітництва та трудової інтелігенції про те, що вони розривають стосунки з УПР, президія котрої веде антиукраїнську політику.

Упоряд.: О. Герєга